

Szerkesztőség kiadó hivatal és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
Sz. Sop. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
K. Sz. — 558

Leveleket kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezve, kéziratosul nem
adnak vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 480
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára oálvand-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ex 35.—
Egy szám — 1.50

1925 november 10 Kedd

Ciuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 257 szám

5686. Marchesvan 24

Cuza professzorral végig a Szamos mentén

(Nasaud-Naszód, november 9. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) A jasi professzor most járt először Erdélyben. Eddig csak a százakra menő hívek serege és a százazatokra memő lapok és röpiratok tömkelege hintette szét Erdélyszerte a cuzista eszmék magvát, de az erdélyi falvak népe még nem látta szemtől-szembe a jasi tanárt, minden romániai antiszemita legfőbb vezérét. A szamosvölgyi turné, amelyről elsőnek az Uj Kelet számolt be, előkészületlenül találta az erdélyi közvéleményt és nagy riadalmat keltett az összes kisebbségi körökben, hiszen a gyűléseket hirdető plakátok egyformán izgattak a zsidók, magyarok, németek és oroszok ellen. Igaz az, hogy ezt a plakátot erdélyi antiszemita szövegezték meg, akik egyformán türelmetlenek minden kisebbséggel szemben, holott Cuza professzorról köztudomású, hogy az összes keresztény erők összefogását hirdeti a zsidóság ellen. Ebben az egy pontban úgy látszik nem talált még közös platformot a különböző frakciókból egyesült Keresztény Nemzetvédelmi Liga.

Bennünket az erdélyi zsidó közvélemény szempontjából elsősorban nem az érdekelt, amit Cuza és szónoktársai a gyűlésen mondani fognak, hiszen az antiszemita agitációknak egész arzenálját töviről-hegyire ismerjük már. De érdekelt bennünket meg tudni azt, vajjon a falvak dolgos és eszes román népe, akik évtizedek óta sorsközösségben élnek a falvak zsidóival, hogyan fogadják a messziről jött aranyszajú egyetemi tanár különös és szokatlan prédikációját a gyűlőletről.

Felderítő u'on román parasztlak között

Az Uj Kelet kiküldött munkatársa, aki erdélyi román faluban nőtt fel és aki egész gyermekkorát román parasztlak között töltötte el, parasztlakot öltött és úgy járta sorra a szamosvölgyi falvakat egysorban a gyűlésekre felvouló román parasztlakok s így volt alkalma az egyszerű és minden gyűlölködéstől mentes erdélyi román parasztlaknak a mélyére látni. És ez a felderítő ut csodálatos eredménnyel járt. Hiába küldözgette Cuza éveken keresztül maga helyett előőrseit, a röpiratokat és plakátokat, a román parasztlak szívéből nem tudta kitörölni a dolgos emberek békehajlamát, a két esztendő erőteljes agitáció nem fogant meg a lelkekben.

Ott állok a borgóprundi templom előtt reggel kilenc órakor. Bent a templomban istentisztelet tartanak, Cuza és kísérete bent vannak a templomban. Szombat van és hetivásár. A vásáros parasztlakok kiint ödöngenek a templom előtt és pipaszó mellett vitatkoznak a hatalmas méretű plakátokról és röpcédulákról.

— Én nem értem — mondja az egyik értelmes parasztlak, — miért éppen Borgóprunden kezdik a zsidó elleni gyűlést. A mi zsidónk a forradalomkor okatlan félelmében elmenekült a faluból, mert egy csomó parasztlak tartozott neki, vagy egy félévig voltunk zsidó nélkül, azután deputáció ment érte és úgy hoztuk haza a korcsmárost, azóta se volt semmi bajunk vele.

A szamosvölgyi turné első gyűlése

A templomból az állami iskolába igyekszik a tömeg, ott lesz a gyűlés. Beches Heléna és Besa Leontina tanítónők lázas buzgalommal rendezik a gyűlést. Röpcédulákat osztanak ki a parasztlak között, kettős sorban vonultatják fel az iskola apróságait, ártatlan csöppségeket, akiknek a lelkére kötik, hogy jól véssenek be minden egyes szót kicsi szívükbe.

Vagy három-négyszáz ember szorong az iskola udvarán, amikor elhangzik az első szó, Dan Iliso esperes beszél. Előbb a vendégeket üdvözli, azután a zsidó ellen szónokol. Dr. Roman Valér a második szónok, aki tüzes elánnal sorakoztatja fel az antiszemita agitáció egész fegyvertárát.

Most Cuza professzor lép a színpadra. Apró, ezüsthaju öreg ur, keretes pápaszeme és hegyes szakáll van, akit az utcán össze lehetne tévesztetni azokkal, akik ellen agitál. Csak egy mondatot mond és mindjárt kiderül, hogy valóban Cuza beszél.

— Románia a románoké — mondja.
Mindenkinek helyes, demost egy új különös hang hagyja el a száját:

— De Palesztina nem a zsidóké, — folytatja.
Mindenkinek meglepődik.
— Palesztinában van a szent sir, ezt nem engedjük át Mózes népének. Ugandába fogjuk kergetni a zsidókat.

Délben tizenkét órakor a gyűlés teljes rendben véget ért, Cuza és kísérete felült a 282. számú horogkeresztes díszített Blaga autóbusszra és elindult Maior község felé.

A horogkeresztes autó nyomában

Maiorban már korán reggel kidoboltatta a jegyző, hogy mindenki legyen ott a délutáni Cuza-gyűlésen. Mégis alig husz-harminc parasztlak ödöngött a község háza előtt, amikor a horogkeresztes autó berobogott a faluba. Cuza professzor keveselte is a tömeget és nyomban továbbhajtott Óradna felé. Óradnán jobban felkészültek a gyűlésre. Ott már meg vannak szervezve az „arcasok” az aktív antiszemita pionirjai, többnyire alig pelyhedzőálló legények, akik a régi római nyilasok nevét viselik és a keresztény nemzetvédelmi liga zászlójára esküdtek fel. Ezek az „arcasok” nem igen ismerik az antiszemita elméletét, de dicseretükre legyen mondva, a gyakorlatát sem. Valami szórakoztató játék nekik az egész mozgalom.

A környékből falvakból vagy husz-harminc „arcas” verődött össze s lovasbandériummal mentek a horogkeresztes autó elé. A bandérium tagjai között egy-két ismerősöm is volt, akik engem is magukkal vittek.

Óradnán csak Cuza beszélt. Rendzavarás ott sem volt, nem is történt semmi különös, csak annyi, hogy az óradnai zsidók az összes zsidógyerekeket Ujradnára menekítették, holott az, akinek a nevében Cuza a Szamosvölgyében járt, azt mondta egykor: „engedjétek hozzám a kisdedekeket.”

Este nagy bankett volt a vendégek tiszteletére. Jómagam gyalogosan nekivágtam az országútnak a szakadó esőben, Maior felé.

Vasárnap reggel volt. A parasztlaknak semmi dolgom, sokkal többen verődtek össze a község háza előtt, mint az előző napon. A horogkeresztes autó megáll, Cuza feláll az autóból, néhány szót szól és két csomag röpiratot osztogat szét a parasztlak között. A horogkeresztes autó tovább száguld a környékből falvakra, én vonatra ülök és Naszódra utazom.

A naszódai gyűlés

Megérkezve Naszódra, egyenesen a piac felé mentem és eközben elhaladtam a gimnázium épülete mellett. A vaskerítésen át hirtelen észreveszem, hogy egy nagy fenyőfa alatt egy csomó apró diák csoportosul, akiknek egy magas fiatalember valamit magyaráz. Bemegyek az iskolaudvarra és látom, hogy a fenyőfa törzsén hatalmas horogkeresztes plakát van kifüggesztve, antiszemita szöveggel. Az a magas fiatalember éppen akkor magyarázta el a kisebb diákoknak, hogy a plakát mit tartalmaz. A kis diákok bámulva hallgatták a harcias pózban szónokló fiatalembert és úgy látszott, mintha egyetlen szót nem értenének az egészből. Aztán csendesen szót nem értenek az egészből. Aztán csendesen szót nem értenek az egészből. Aztán csendesen szót nem értenek az egészből.

Cuzát ekkor már a főtéren lévő templom lépcsőjén találtam, amint a néphez éppen beszédet intézett. Körülbelül háromszáz parasztlak hallgatta a szónoklatot. Cuza körülbelül ezeket mondotta:

— Elvesszük a zsidóktól a korcsmájukat és

nektek adjuk. Elvesszük a földjüket és üzletüket mert ők csak csálnak benneteket.

A parasztlak maguk sem tudták, hogyan viselkedjenek és inkább kedélyesen fogták fel az előadást. Ennek legfőbb oka az volt, hogy Cuza beszédmodora rendkívül könnyed, nincsen semmi nehézkesség benne és úgy hat, mintha társalogna.

— Hogy is szolgálunk mi egy hadseregben velük! — folytatta. — Le velük, ki velük, először a hadseregből, azután az országunkból is, mielőtt még elárulnak bennünket.

Mint hogy csak kevesen helyeselték, Cuza a következő kijelentést kockáztatta meg:

— Ha már meg is tőrjék őket az országban, oda tesszük őket követ törni az országutakra és minden nehéz munkát elveszünk tőletek és nekik adjuk, hogy ők végezzék el.

Ez már tetszett a tömegnek és néhányan eljenzésben törtek ki.

Beszédét itt azzal fejezte be, ha a parasztlak mindezt el akarja érni, akkor csakis arra a jelöltre szavazzon, akit a Keresztény Nemzetvédelmi Liga ajánl nekik.

Cuza ezután leszállt a lépcsőkről és a tömegben keresztül, amely utat nyitott neki, újra beszélt autójába, amely a következő pillanatban már kifelé robogott a községből, a helybeli rezesbanda egészen a község határáig muzsikált a távozó Cuza után.

A tömeg nyugodtan szétoszlott és mindenki végezte a dolgát ott, ahol a gyűlés előtt abbahagyta. Egyesek visszamentek a piacra bódéjukhoz és gyümölcsös kosaraikhoz, mások bementek a zsidó fizetlekbe vásárolni, a község pár perc múlva visszanyerte rendes képét, mintha semmi nem történt volna. A zsidó kereskedők egyébként a gyűlés egész lefolyása alatt nyitva tartották üzleteiket, mert ismerik a környék derék parasztlak lakosságát, amellyel a legnagyobb egyetértésben élnek és amely semmiféle zavargásra nem kapható.

A józan parasztlak között

En hozzászegődtem egy öregedő parasztlakhoz, aki mellettem állott a gyűlés alatt. A parasztlak természetesen engem is parasztlaknak nézett és megnyitotta előttem szívét. Teodor bácsinak hívják és Magura községbe való. Nekem a fiatalabbnak azt ajánlotta:

— Fiain azt mondom nektek, ne nagyon hallgassatok az urak beszédére, mert a zsidók nem csinálnak nekünk semmi rosszat, együtt nőtünk fel velük és szeretjük őket. A zsidó ad nekünk hitelbe is, ha nincs pénzünk, míg ha a szövetkezetbe megyünk, szóba se állnak velünk, ha pénzünk nincs és nem kapunk semmit hitelbe. Különben is a mi Megváltónk azt mondta, hogy szeresd a felebarátodat.

Belenéztem a becsületes öreg parasztlak arcába, amely nyugodtságot, józanságot és megfontoltságot tükrözött és melegen megszorítottam a kezét.

Ezután arra voltam még kíváncsi, vajjon mit tart Cuzákról a katona. Megszólítottam az egyik őrtálló legényt, aki szintén ott volt Cuza szónoklatánál, a nevét is ide írom, Draghia Georget, egy hatalmas szál embert, a beszercei hegyi tüzérvég egyik közlegényét.

— Miért állsz te itten testvér — kérdeztem tőle. — Mire vigyázol?

— Hát testvér — felelte — láttad ugy-e, itt volt az az öreg ur... valami professzor... azután prédikált és szidta a zsidókat... aztán vigyáztunk, hogy nehogy a studentek megöljék, mert szidta a zsidókat, oszt a studentek a zsidók pártján vannak...

Nevetve ráztam meg a kezét és továbbhaladtam.

A vonaton, amikor hazaléle jöttem, beszélgettem az utazó parasztlakkal, akarattal mindig a zsidókérdésre irányítottam a szót, de egyiknek a szájából sem hallottam rossz szót rólunk, a falusi zsidókat különösen nagyon szeretik. Az uton minden állomáson szálltak fel zsidók a kocsikba, leültek a parasztlak mellé és bizony nem látszott meg, hogy

néhány órával ezelőtt a szamosvölgyi vonal mentén a gyűlölet magvait hintették el. Abban a biztos reményben szálltam le a vonatról, hogy a román

népet nem lehet megnyerni semmiféle háborúra a zsidók ellen, mert ez a nép békés természetű és jóindulatú. Nagy István

Cuza professzor Besztercén

(Beszterce, nov. 9. A Rapid távirati iroda jelentése.) Vasárnap délután négy órakor érkezett meg Cuza hűveivel Besztercére. A piac-terén négyülés volt, amelyen ugyanazok a szónokok beszéltek, mint az előző négyülésen. A menet átment a templomba, hogy a Nemzetvédelmi Liga zászlóját megszenteljék. Petringel lelkész azonban elálta utjukat, megtagadta a kulcsok kiadását, kijelentvén, hogy nem engedi meg, hogy a zászlószentelés a templomban történjék. Erre a szabad ég alatt folyt le a beiktatás. Este a besztercei keresztény iparosok színházi előadást rendeztek Cuza tiszteletére, amelyre a város előkelőseit is meghívták.

Hivatalosan közlik, hogy a négyülések mindenütt példás rendben folytak le és a katonaságnak egyetlen egy esetben sem kellett közbelépni.

A lakosság előzékenysége Cuzával szemben annyira ment, hogy tudva azt, hogy Cuza vegetáriánus, mindenütt vegetáriánus menüt szolgáltattak fel a banketten. Cuza tegnap töltötte be 67-ik születési évét, melyért külön ünnepelték.

Naszódon az állami iskolák ajtóit lezárták, hogy a diákok ne mehessenek Cuzát ünnepelni.

Kormányrendelet érkezett a hatóságokhoz, hogy a köztisztviselőknek nem szabad résztvenniük a Cuza-féle négyülésen.

Cuza professzor Kolozsvárra érkezett

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Cuza professzor szamosvölgyi agitációs körútjáról ma este 7 óra 10 perckor váratlanul Kolozsvárra érkezett. Cuza professzor kolozsvári útja eltér eredeti programjától és éppen ezért nagy meglepetést keltett. Besztercéről a kora délelőtti órákban telefonon értesítették a rendőrprefekturát, hogy a professzor Bukarestbe való visszautaztában érinteni fogja Kolozsvárt.

Ezt az értesítést később módosították, majd újból megerősítették. Bár a rendőrség állandó összeköttetést tartott fenn Besztercével, a délutáni órákban még nem tudta, hogy nem-e fogja útját Kolozsvár megkerülésével folytatni. Végül is elhatározta a rendőrség, hogy két detektívet küld Apahidára, akik aztán értesítést küldtek Cuza professzor érkezéséről. Amikor a

rendőrség az erre vonatkozó értesítést megkapta, széleskörű intézkedést foganatosított, hogy az esetleges rendzavarásoknak elejét vehesse.

Pontosan 7 óra 10 perckor érkezett be a szamosvölgyi vonat. Az állomásnál alig néhány híve várta Cuza professzort és kísérőjét Neculcea ezredest. Botes a Nemzetvédelmi Liga titkára, aki fogadtatásukra Apahidáig eléjük utazott, a vendégeket kocsin az Astoria szállóhoz kísérte, ahol azonnal elfoglalták szobáikat.

Az Uj Kelet munkatársa beszélgetést folytatott a professzor egyik kísérőjével, aki kijelentette, hogy a hivatalos fogadtatást azért maradt el, mert a professzor csak egy éjjelen át marad Kolozsvárt, azután visszautazik Bukarestbe.

„Sohasem voltam a gyűlölet politikájának híve...”

Jorga nagy beszéde a nemzeti párt galaci négyülésén

(Bucuresti-Bukarest, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap Galatzban a nemzeti párt négyülést tartott, melyen Jorga és Pop Csicso István is résztvettek. A négyülés után bankett volt, melyen Jorga nagyfontosságú politikai beszédet mondott:

— Szemünkre vetik — mondotta Jorga, — hogy a nemzeti párt nagy része máspártok keverékéből rekrutálódik. Nem mondhatom, hogy nem más táborból jöttem a pártba, de azzal, hogy a nemzeti párt elveit tettem magamévá, nem jelent semmi elvfeledést részünkről. Amikor az egyesülés közöttünk létrejött mindnyájan tisztán ismertük azt a nagy célt, amit ez az egyesült párt szolgálni van hivatva. Én fiatal koromtól kezdve harcoltam az ellenemzetienedés ellen és sohasem voltam a gyűlölet politikájának híve, amivel most vádolnak. Éppenilyen alaptalan az azon vád is, mely a nemzeti párt erdélyi tagjai ellen nap-nap után elhangzik, hogy ők nem hívei a jog és államrend-

nek. Erre a legbizonyosabb cáfolat az, hogy ők az elnyomatás alatt élvá jogokért küzdöttek. A párt nevében a leghatározottabban visszautasít minden ilyen irányú rágalmat. Meg van győződve arról, hogy ezek a rágalmak és vádak eredmény nélkül fognak maradni.

— Ami a nemzeti pártnak a parasztpárttal való tárgyalásait illeti ki kell jelentem — mondotta Jorga — arról folynak már megbeszélések miképpen lehetne kormányblokkot létrehozni. Remélhetőleg sikerrel fognak járni ezek a tárgyalások és ekkor az így létrejött kormány erős lesz, egy a belföldi, mint a külföldi viszonylatban. Erős vára lesz a koronának és a dinasztának. Vissza fogjuk állítani a szabadságot, amit a liberálisok elsikkasztottak azzal, hogy mindentvé bevitték a politikát. Erős kére van szükség és azt hiszem, hogy elérkezett a pillanat is, amikor ez az erős kéz hozzáfoghat munkájához.

Jorga beszéde után a dinasztára emeli poharát.

Napirenden vannak Zilahon a kilakoltatások

Amikor baráti szivességből kivesszik egy özvegyasszony szájából a kenyereket

(Zalau-Zilah, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyébként igen egyhangú életű, dolgos zilahi polgárságnak mostanában minden nap megvan a maga szenzációja. Ezeket a kínos szenzációkat az ujonnan kinevezett szilágymegyei prefektus jóvoltából ismét vigan működő lakásrekviráló bizottság szolgáltatja sorozatos kilakoltatások formájában. A csendes belényesi liceum tanárából Szilágymegye prefektusává lendült dr. Pavel Constantin, az igazságszolgáltatás egy igen furcsa nemével ismerette meg a zilahi közvéleményt. Nyílt titok ugyanis, hogy a sorozatos kilakoltatások baráti szivességből indultak meg dr. Maior Silvius helybeli közjegyző beadványára. Az ügy részletei a következők:

Maior Silvius dr. néhány hónappal ezelőtt házat vett magának a volt Wesselényi utcában. Ebben a több lakosztályból álló házban már évek óta lakott Mező Károly pénzügyigazgatósági főtisztviselő, aki csak nemrégiben vonult nyugalmába. A régi prefektus ideje alatt hibával volt dr. Maior közjegyző minden arravatkozó kísérlete, hogy Mező Károlyt kilakoltassa. Jött azután Pavel prefektus és általános meglepetésre a rekvirálóbizottság novem-

ber elsején értesítette Mező Károlyt, hogy három napon belül köteles a lakását kiüríteni. A határozatnak november negyedikén érvényt is szereztek. Mező Károly kilakoltatása a legnagyobb mebotránkozást keltette városzerte.

Tetézte a város kinos meglepetését a rekvirálóbizottságnak egy egyidejűleg hozott másik határozata, amellyel özvegy Kepes Gyulánét tette ki az utcára. Kepes Gyulánénak csak pár hónappal ezelőtt halt meg a férje, aki 34 évig állott állami szolgálatban és élete végéig köztisztviselőnek örvendett. Özvegy Kepes Gyulánénak a volt Hunyadi-tér 12 szám alatti kétszoba-konyhás lakásából való kilakoltatása azért vált szükegessé, hogy Mező Károly költözhessen oda. A támasz nélkül álló özvegy kénytelen volt a rekvirálóbizottság által a város végén kijelölt kisebb lakásba hurcolkodni. Ez az egyszoba-konyhás lakás, amely a Király-utca 62 szám alatt van, özvegy Muresan Lászlóné tulajdona. Muresanné azonban tiltakozott Kepes Gyuláné beköltözése ellen és csak a karhatalom erőyes közbelépésére engedett. Kepes Gyuláné értelmes butra azonban, amely nem fér bele a szűk lakásba, még most is a szabad ég alatt van.

Legszomorubb a dologban az, hogy férje halála óta özvegy Kepes Gyuláné abból él, hogy egyik szobáját albérletbe adta ki, mint-hogy alig említésreméltó nyugdíja még éhenhalásra sem elegendő. És ettől a szegényes keresettől fosztotta meg öt baráti szivességből a prefektus égisze alatt működő rekviráló-bizottság. Kepes Gyuláné a legnagyobb kétségbeeséssel néz a reménytelen jövő elé. (f. m.)

A kongresszusi hitközségek értekezlete Nagyváradon

(Oradea-Mare Nagyvárad, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi és Bánati Izraelita Iroda vasárnap délelőtt Nagyváradon elnöki értekezletet tartott, melyen a neolog hitközségeket érintő aktuális ügyeket beszélték meg. Az ülésen résztvettek Dr. Vértés Adolf temesvári, dr. Schütz aradi, dr. Eisler Mátyás kolozsvári, dr. Adorján Armin nagyváradai delegátusok. A meghívottak közül megjelentek az ülésen dr. Kecskeméti Lipót főrabbi, dr. Konrád Béla hitközségi elnök és Flegmann Armin.

Az elnöki értekezletet legelsősorban a marosvásárhelyi kongresszuson hozott határozatokkal foglalkozott, amely tudvalevőleg a zsidó iskolasérelmek ügyében memorandummal fordult a miniszterelnökhöz, a közoktatásügyi minisztériumhoz és a házelnökséghez.

Dr. Adorján Armin indítványt terjesztett elő arravatkozólag, hogy ha a jövőben bármilyen sérelme lesz a zsidó hitközségeknek, a többi fórumok mellett Duca külügyminiszternek is küldjék meg a sérelmekre vonatkozó feliratokat, aki Genfben ígéretet tett arra, hogy a kisebbségi sérelmekben szívesen vállalja a közvetítői szerepet. Az indítványt az értekezlet egyhangulag elfogadta.

Az értekezlet azután az egyházi törvényjavaslatot vette tárgyalás alá. Megbeszélték, hogy arra fogják kérni a kultuszminisztert, tartsa fenn a törvénytervezetben az eddigi rendszert, vagyis a neolog és ortodox hitközségi szervezeteket. Az értekezlet kérni fogja, hogy egy közigazgatási községben csak egy neolog és egy ortodox hitközség legyen.

Az értekezlet legfőbb tárgya természetesen az iskolakérdés volt. Foglalkozott az értekezlet a tanító- és tanárképzés ügyével. Tekintettel arra, hogy a kormány nem engedélyezte a zsidó tanítóképzők felállítását, viszont zsidó tanerőkre mégis szükség van, — az értekezlet kimondotta, hogy a tanítói és tanári pályára készülő ifjakat a hitközségek saját költségükön fognak képeztetni az állami tanítóképzőkben. Így érhető el az a cél, hogy a zsidó egyházaknak mindenkor legyen képzett tanító- és tanári gárdája.

Megállapította az értekezlet, hogy bizonyos miniszteri rendeleteket, amelyek sérelmesek, csak egyes zsidó iskoláknak küldöttek meg és nem általánosságban hozták érvénybe. Így vannak sérelmes rendeletek, melyeket csak az aradi, vagy nagyváradai zsidó liceumoknak küldöttek meg. Éppen ezért feltehető, hogy a helyi hatóságok saját hatáskörükben adnak ki ilyen rendeleteket, amelyek a zsidó oktatást mélyen sértik. A nagyváradai zsidó liceum például rendeletet kapott arra, hogy a hittanitanításnál is teljes mértékben be kell vezetni a romanizálást. Ezt a rendeletet a többi iskolák nem kapták meg. Éppen ezért az országos iroda a kormányhoz fog fordulni ennek a kérdésnek tisztázása végett. Az iskola azonban a döntésig nem hajtja végre a különben is sérelmes rendeletet.

Elhatározta az értekezlet, hogy minden hitközségben jogvédő irodát állítanak fel a tagok érdekeinek hathatós képviselésére.

Ezután a diáksegélyezés ügyét tárgyalta az értekezlet. Felmerült az a terv, hogy a diáksegélyezésre Erdélyben központot állítsanak fel. Az értekezlet azonban adminisztratív szempontból célszerűbbnek tartja a külföldi diákok kerületenkénti segélyezését. A szegény diákok segélyezésére pedig egy kolozsvári központ létesítését határozták el.

Az értekezlet ezután több adminisztrációs ügyet tárgyalta le. Kimondotta az értekezlet, hogy a tél folyamán Temesvárra nagygyűlést hívnak egybe, ezt megelőzőleg pedig Aradon elnöki értekezletet tartanak.

Az értekezlet után közös ebéd volt, majd dr. Adorján Armin lakásán magánjellegű megbeszélést tartottak az értekezlet résztvevői.

Programs Erdélyben sok a c

(Cluj-Kolozs tudósítójától.) Országgrészi csoportok érdeklődő zsidósága. A digitális jelentések ritén folytak.

Kolozsvárt a delegátusválasztás lett és azon a alábbi sorrendben: János, Kertész Fischer Lipót, dr., Kertész János, Goldner Jenő, del, dr. Werth Lázár, Gottlieb Öhlbaum Eus, Halász Pál dr. renc, Acél Adó Kohn Hillel, dr. Mártonné, dr. Ignác, dr. Blaz Jankó, Klinger Diamant Elem delovits. Kolozs bizottság tagjai a konferencián.

A Nemzeti beérkezett jelenlyeken történte

Maroshévíze Bermann Márk Bacher Dávid. Emil és Flegm Dezső. Medgye legátusok: Br dr. Kirschner Zsigmond és S Földvári Róber sáné. Resicán Klein Géza. Marosillyén: R pot Sándor. Or gyószentmiklós Adolf és Engel Markovits Zolt

Désen ugya delegátusválaszt lett. Delegátus ger Sarolta, C Rosenzweig Je Adolf és Bar Hirsch Samu, Rosmann Bern

Itt említjül közölteken kiv tak meg deleg

Az erdélyi eddigi jelentés történte meg delegátusok: náth, Epstein berger Ignátz mon, Klein M Dezső, Mittel Reich József, berstein Armi Kálmán, Ziszo Frigyes, Fried és Végh Elza Lipót, Koos I Zsigmond, Blé Miksa, Lób Herman, Tord és Löw Jenő. Petroseni dele gátus: Katz gátus: dr. Ba Ferenc.

Ugyancsak jemet konfer megválasztása. Márton, Schw Miksa, Péter Grünfeld Bab Ernő és Fene

* Brassó vess és reklam képviselője, az

Programszerűen folynak egész Erdélyben a delegátusválasztások a cionista konferenciára

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Marosvásárhelyen megtartandó országos cionista konferencia elé egyre nagyobb érdeklődéssel tekint Erdély és Bánát zsidósága. A delegátusok megválasztása az eddigi jelentések szerint mindenütt programszerűen folytak.

Kolozsvárt vasárnap délután tartották meg a delegátusválasztást kielégítő érdeklődés mellett és azon a kapott szavazatok arányában az alábbi sorrendben lettek delegátusok: Giszkalay János, Kertész Márton, Schwartz Miksa, Fischer Lipót, Ausländer Lajos, Fischer Samu dr., Kertész Jenő dr., Rosenfeld Sándor, dr. Goldner Jenő, dr. Erdélyi Dávid, Weisz Mendel, dr. Wertheimer Manó, Farkas Izsa, Nesch László, Gottlieb Lajos, Hochmann Jakab, Öhlbaum Eus, Gertner Ignác, Grünwald Géza, Halász Pál dr., Weisz József dr., Jámbor Ferenc, Acél Adolf, László Jenő, Löwinger Jakab, Koha Hiel dr., Hamburg Szerén, Kertész Mártonné, dr. Schönberger Menase, Boskovitz Ignác, dr. Blank Illés, Szabó Imre, Winkler Janka, Klinger József, dr. Fenichel József, Diamant Elemér, Schwartz Jenő dr. és I. Mendelovits. Kolozsvárról ezenkívül a Kisintézőbizottság tagjai vesznek részt delegátusi joggal a konferencián.

A Nemzeti Szövetség központi irodájához beérkezett jelentések szerint a következő helyeken történtek delegátusválasztások:

Maroshévízen delegátusok: Ujhelyi Dezső, Bermann Márkus, Ezri Samu. Pótdelegátus Bacher Dávid. Rettegen delegátusok: Löwinger Emil és Flegmann Jakab. Pótdelegátus: Kepecs Dezső. Medgyesen: Iuce Gyula. Lugoson delegátusok: Bruder Aladár, dr. Deutsch Mór, dr. Kirschner Arnold, Neumann Hugó, Szachs Zsigmond és Stern Miksa. Pótdelegátusok: dr. Földvári Róbert, Deutsch István, Stern Miksáné. Resicán delegátusok: Klein Bernát és Klein Géza. Pótdelegátus: Schwartz Géza. Marosillyén: Rapaport Izso. Pótdelegátus: Klopot Sándor. Oravicán: Langer Sándor. Gyergyószentmiklóson: dr. Klein Vilmos, Halász Adolf és Engel Jeremiás. Nagyszentmiklóson: Markovits Zoltán.

Désen ugyancsak vasárnap tartották meg a delegátusválasztást, igen nagy érdeklődés mellett. Delegátusok lettek: Dux Mór, Sternberger Sarolta, Csillag Mór, Rosenzweig Vilmos, Rosenzweig Jehuda, dr. Harsányi Jenő, Wolff Adolf és Barna Kálmán. Pótdelegátusok: B. Hirsch Samu, Stern Géza, Farkas Dávid, dr. Rosmann Bernát, Löwi József és Weisz Adolf.

Itt említjük meg, hogy Hátszegen a már közöltéken kívül még Löwi Lipótot választották meg delegátusnak.

Az erdélyi Mizrahi központ részéről az eddigi jelentések szerint az alábbi helyeken történtek meg a választások: Nagyváradon delegátusok: Altmann Sámuel, Berkovits Bernát, Epstein Samu, Friedmann Armin, Grünberger Ignác, Goldstein Majse, Gutfried Simon, Klein Mór, Kemény József, Leitmann Dezső, Mittelman Jakab, Nussbaum Sámuel, Reich József, Ráth Efraim, Rózsa Rezső, Silberstein Armin, Wasserstrom Sándor, Weisz Kálmán, Ziszovits Jenő, Just Majse, Ullmann Frigyes, Friedmann Arminné, Altmann Annus és Végh Elza. Pótdelegátusok: Weisz Ödön Lipót, Koos Leó, Kesztenbaum Miksa, Blum Zsigmond, Bleier Adolf, Grosz Márton, Klein Miksa, Löb Lajos, Klein Jenő és Gottlieb Herman. Tordán delegátusok: Weinberger Jenő és Löw Jenő. Pótdelegátus: Kálmán Ferenc. Petroseni delegátus: Weitzner Manó. Pótdelegátus: Katz József. Bihardíószegen delegátus: dr. Berkovits Mór. Pótdelegátus: Kohn Ferenc.

Ugyancsak vasárnap történt a Keren Kajemet konferencia kolozsvári delegátusainak megválasztása. Delegátusok lettek: Kertész Márton, Schwartz Miksa, Fried Andor, Wohl Miksa, Péterffy Endre, Kertész Mártonné, Grütfeld Baba, Winkler Janka, dr. Marton Ernő és Feuerwerker Frici.

* Brassóban hirdetések, elfizetéseket felvevő és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

A magyarországi zsidóság kéri a Népszövetségtől a numerusz klauzusz levételét a napirendről

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet néhány nappal ezelőtt részletes tudósításban számolt be arról, hogy a magyarországi zsidóság vezetőemberei a budapesti „Az Est”-nek adott nyilatkozatukban tiltakoztak a numerusz klauzusz-ügy készülő népszövetségi tárgyalása ellen. Az Uj Kelet már akkor megtette észrevételeit erről az opportunitástól diktált állásfoglalásról, amelynek káros és megalázó következményeire egy-

idejűleg rámutatott. A magyarországi zsidóság hivatalos vezetői sajnos azóta sem tértek jobb belátásra. Mint egy Budapestről ma érkezett távirat jelenti, a hitközségek vezetői arra kérik, hogy beadvánnyal fordulnak a Népszövetséghez, amelytől kérni fogják, vegye le napirendről a magyarországi numerusz klauzusz-ügyet. Véleményük szerint „a Népszövetség nem azért alakult, hogy egyes országok belügyeibe avatkozzék”.

Máramarosszigettel megszakadt a vasúti forgalom A megáradt Tisza elsodorta a királyházi hidat. Óriási árvíz Északromániában és Russzinszkóban

(Sighet-Máramarossziget, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napok óta tartó abnormális esőzések miatt egész Máramarosmegyében óriási árvizek vannak. A megáradt hegyi patakok elárasztották a völgyben fekvő falvakat és milliókra rugó károkat okoztak, mert utjukban egész házakat, állatokat és fákat sodortak el.

Az árvíz nagy pusztításokat vitt végbe Csehszlovákiában is. A mentésre egyelőre még gondolni sem lehet. Királyháznál a megáradt Tisza elsodorta a nagy vasúti hidat úgy, hogy a ma reggeli vonat már nem tudott román területre befutni. Máramarossziget és Románia többi része között a közvetlen vasúti összeköttetés megszakadt. A forgalmat átszállással bonyolítják le. Sulyos akadályokba ütközik a tengelyen való közlekedés is, mert az utakat is elmosta az árvíz. A katasztrófális árvíznek hír szerint emberáldozatai is vannak.

Letartóztattak négy kolozsvári diákot November hetedikén szovjetünnepélyt rendeztek. Az egyik diák megszólt

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) November hetedikén volt az oroszországi bolsevik forradalom kitörésének és a szovjet proklamálásának nyolcadik évfordulója. A belügyminisztériumhoz érkezett bizalmas jelentés szerint ebből az alkalomból tegnap Moszkvában óriási népgyűlést tartottak, amelyen az ünnepi szónokok, többek között Max Goldsteinnak, az éhségstrájkból kifolyólag nemrég elhunyt szenátusi merénylő emlékének is áldoztak. A gyűlésen résztvevő Dobrodgeanu Gherea ismert romániai kommunista-vezér is, aki a legutóbbi összeesküvés felfedezésekor átszólt a Dnyeszteren.

A szovjetünnep alkalmából az ország különböző részein kisebbjelentőségű szimpátiayilvánítások történtek. Beszarabia több helységében és Jasiban kommunista plakátokat ragasztottak ki. A hatóságok minden egyes esetben megindították a vizsgálatot. Kolozsváron is akadt néhány fiatalember, aki megünnepelte a szovjetköztestársaság kikiáltásának évfordulóját. Szombaton este a kolozsvári gazdasági akadémia, melynek hallgatói sorában nagyobb számban vannak beszarabiai oroszok, bált rendezett Monostori-uti épületében. Ott beszarabiai orosz diák mindjárt a tancmulatság kezdete után elhagyta a bált termet és átment a közeli Czell-sörgyár kimerésébe és csendesen mulatni kezdett. Rövidesen azonban az ott orosz diák hangulata magasra hágott és hangosan

éltetni kezdték Lenint, Trockijt és a szovjetuniót.

Egy arra haladó városi tisztviselő figyelmes lett a különös mulatozásra és jelentést tett a VI. kerületi rendőrkapitányságon. Nemsokára megjelentek a helyszínen a központi rendőrség emberei is, akik a mulatozó diákok közül három letartóztattak. Kettőnek sikerült idejében megszöknie, de ezek közül is az egyik tegnap önként jelentkezett és a másiknak is nyomában van már a rendőrség.

A letartóztatott orosz diákokat átadták a hadbírósnak.

Mittelmann József ártatlanságáért

Dobrescu és Costa-Foru Marosvásárhelyen A védelem megkezdte a perfelvételi eljárást

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy Mittelmann József ártatlanságának bebizonyítására Románia két legkiválóbb jogásza száll sikkra a marosvásárhelyi törvényszék elé. Dem. Dobrescu dr., a Román Ügyvéd Szövetség elnöke már az Uj Kelet által nyilvánosságra hozott adatok alapján kijelentette, hogy teljes bebizonyítását látja Mittelmann ártatlanságának és legszentebb jogász kötelességének tartja és megtisztelő megbízásnak, hogy ő lehet az, aki Mittelmann ártatlanságát a bíróság előtt képviselheti. Dobrescuval állandó kapcsolatban voltak azok, akik a védelem munkáját előkészítették és nem egyszer vették közbenjárását az adatok feldolgozása során, igénybe. Dobrescu nemcsak a legkiválóbb büntetőjogásza Romániának, de egyike a legkiválóbb szónokoknak és debattereknek, úgy, hogy az ő személyében hatalmas erőt nyert Mittelmann ügye.

szent feladatnak, hogy a Mittelmann ügyét a fórumon képviselje. Mint ember, kit könnyezésig meghatott Mittelmann József sorsa és mint hivatalos képviselője a legigazabb célkitűzést világszervezetnek, a Párisban székelő Ligue des Droits de l'Homme-ak (Emberi Jogok Ligája).

Kertész Jenő dr. ügyvéd már két hét előtt elkészítette a perfelvételi iratokat. A közbeeső idő a mellékletül szolgáló bizonyítékok hitelesítésével és a végző lépés előkészítésével telt el. Ugy Dobrescu, mint Costa Foru ugyanis Bukarestben a közbeeső időt arra használták fel, hogy a legteljesebb részletességgel feldolgozzák a per anyagát és így léphessenek fel a bíróság elé. Ma azután táviratot kapott dr. Kertész Jenő, melyben Dobrescu és Costa-Foru közlik, hogy az iratokat áttanulmányozták és csütörtök este leutaznak Targu-Muresre, hogy ott a perfelvételi kérvényt benyújtsák és személyesen harcolják ki Mittelmann azonnali szabadlábrahelyezését.

Costa-Foru nevét jól ismerik az erdélyiek. Önzetlenül és fáradhatatlanul küzd a romániai közéletben minden igazságtalanság, minden jogtalanság ellen. Tekintélye óriási, még ellenfelei is a legnagyobb tisztelettel beszélnék az agg publicistáról, kinek tolla mindig a gyengék és üldözöttek oltalmazója volt. Costa Foru kettős minőségében vállalja emberi kötelességének,

Mittelmann József ügye tehát közvetlenül a döntés elé érkezett. E hét során a marosvásárhelyi törvényszék abban a helyzetben lesz, hogy minden új bizonyítékot a leghitelesebb formában, minden újabb vizsgálat nélkül megismerjen. Az állambiztonsági rendőrség vezérfelügyelője ugyanis már napokkal ezelőtt el-

küldte a maga hivatalos jegyzőkönyveit és jelentéseit, amelyek végleges bizonyítékokat hoznak fel Mittelmann ártatlanságára vonatkozólag. A bíróságnak így tehát módjában lesz az érvényben levő perrendtartás értelmében Mittelmann József azonnali szabadlábrahelyezését elrendelni és ezzel olyan bizonyítékát adni a

román igazságszolgáltatás magas szellemének, mely minden bizonyítékkal az egész művelt világ elismerését vivja ki. Mittelmann József ügyével ugyanis a külföldi, főképen amerikai nagy világlapok foglalkoztak és így a köznapokban megtörtént döntést a külföldi sajtó a legnagyobb érdeklődéssel várja. (sz. b.)

Revízió alá veszik a kolozsvári házhelykiosztásokat

A belügyminisztérium betiltotta a további építkezést. Nemzetközi pályázatot irnak ki egy modern tisztviselőnegyed felépítésére

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztérium mellett működő legfőbb műszaki tanácstól ma délelőtt nagyjelentőségű rendelet érkezett Kolozsvár város mérnöki hivatalához. A bukaresti rendelet kategórikusan megtiltja, hogy a mérnöki hivatal újabb építési engedélyeket adjon ki azoknak, akik a városi földosztáskor kaptak ingyen telket. Egyidejűleg elrendeli a legfőbb műszaki tanács a városi telekkisajátítások sürgős revízióját, mert az érdekelt kisbirtokosság panaszt emelt a belügyminisztériumnál, hogy a kisajátítás ötletszerűen és bizonyos egyéni szempontok figyelembevételével történt. A rendelet végül felszólítja a polgármestert, hogy ebben a kérdésben tegyen sürgős jelentést.

Utalea polgármester a szóbanforgó rendeletről még a következőket közölte az Uj Kelet munkatársával:

— A rendeletnek az az indokolása, hogy a kisajátításokról beküldött helyszínrajzi térképek szerint a tisztviselők számára kiosztott telkek túlnagy távolságra vannak a város periferiájában. Ugyanakkor a város belső területén is nagyon sok házhely van, amely üresen áll évek óta. A minisztérium pénzügyi szempontból nem

tartja praktikusnak, hogy a külső telkek beépítésével Kolozsvár kiterjedése megkétszereződjék, mert ez óriási módon megrágitaná az odavezető utak és a vízvezeték kiépítését. De még városépítészeti szempontból is inkább kívánatos, hogy előbb a város belsejében levő telkeket használják fel, amelyek most csak elcsúfítják a legszebb utcákat.

— Revízió alá fogjuk venni a házhelykiosztásokat és újból megkezdjük a telekkiosztást. Ebből az alkalmából elsőben fogjuk alkalmazni a külföld nagy városaiban bevált módszereket. A parcellázás sikere érdekében nemzetközi pályázatot fogunk kiírni egy új tisztviselőnegyed felépítési tervrajzára. Legutóbb ugyanilyen uton oldotta meg ezt a problémát Belgrád, amelynek nemzetközi pályázatát román ember: Marcus, a legfőbb műszaki tanács alelnöke nyerte meg.

A mérnöki hivatal megállapítása szerint az ingyentelkek közül eddig alig egynéhányat építettek be, vagy áll építés alatt. A legtöbb tisztviselő éppen most kérvényezte az építkezési engedély kiadását. Ezeket természetesen a város kárpótolni fogja, de amíg a nemzetközi pályázat le nem jár, nem juthatnak saját házhoz.

Megkezdődött a retorzió a Mussolini-ellenes összeesküvésért

Triesztben összerombolták a szabadkőműves páholyt és két lap szerkesztőségét. Ujságíró árulta el a merénylettervet. A király gratulált Mussolininak

(Róma, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zamboni ellen tervezett merénylet vádlottját, ma délelőtt bezáratották a Regina Coeli fegyházba, ahol a vizsgálóbíró azonnal megkezdte kihallgatását. Zamboni cinikusan viselkedik és megtagad minden felvilágosítást.

A nyomozás újabb megállapította, hogy Zamboni vidékről érkezett Rómába és ott három szállodát is megtekintett, hogy alkalmas szobát találjon a maga és társai számára. Végül a Dragoni-hotelben állapodott meg, mert ez esett legközelebb a Chigi-palotához, sőt egyik szobájának ablakából pontosan át lehet látni a miniszterelnöki palotának arra az erkélyére, ahonnan Mussolini vasárnap beszédet tartott. A „Popolo di Roma” értesülése szerint Zamboni Mantuából jött a fővárosba és az autóbilből, amelyen utazott, a város határába érve, valóságos lövőgyakorlatokat rendezett. A soffőr, akit mára szintén sikerült elfogni, azt vallja, hogy Zamboni kívül még tíz feketeinges férfi ült az autómobilban.

A rendőrség tegnap házkutatást tartott Capello tábornok lakásán, ahol számos kompromittáló iratot talált. A „Messagero” úgy tudja, hogy a merénylettervet egy Párisban székelő fascistaellenes szervezet dolgozta ki.

Három év óta egyetlen tüntetés sem volt Palesztinában

Herbert Samuel a Közelkelet legbékésebb államáról

(London, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Balfour-deklaráció nyolcadik évfordulója alkalmából rendezett meetingen megjelent Herbert Samuel, Palesztina volt főkörmányzója és rendkívül érdekes beszéd keretében ismertette Palesztina fejlődését és jelenlegi helyzetét. A volt főkörmányzó beszéde annál súlyosabban esik latba, amennyiben a főkörmányzó állásától való visszalépése óta, most jelent meg először nyilvános zsidó gyűlésen, ahol annak ellenére, hogy Palesztinához már semmiféle hivatal nem köti, ismét kifejezetten lekötötte magát a cionista állásponthoz. Herbert Samuel a következőket mondotta:

— A Balfour-deklarációt öt egymásután következő angol kormány megerősítette, úgy, hogy ez

a deklaráció ma már a nemzetközi jog egy részét képezi. A koalíció, a konzervatívok és a munkáspárt kormánya egyaránt hű maradt ehhez a deklarációhoz. Mindenki nyugodt lehet: az eddigi Palesztina-politikát lord Plumer is fenn fogja tartani. Egyébként egy ország fejlődésének fokmérője: a gazdasági mérleg. Éppen ezért rendkívül örültem, amikor hallottam, hogy a palesztinai bevétel összege ma már egy negyedmillió fonttal haladja meg a kiadásokat.

— A zsidó nemzeti otthon — folytatta Herbert Samuel — ezek szerint teljesen szilárd alapon épül fel. Palesztina zsidó lakossága az utolsó öt esztendőben megkétszereződött. A zsidó kolóniák száma meghaladja a százat, Tel-Aviv város,

amelynek öt évvel ezelőtt még csak ötezer lakosa volt, ma negyvenezer lelket számlál. Napról-napra új gyárak keletkeznek és szellemi téren is olyan élénk aktivitás észlelhető, amely csak megerősíti az ország fejlődésébe vetett hitet.

A volt főkörmányzó ezután részletesen elmondta utolsó körútját, amelyet a Dantól Beársebaig terjedő területen tett. Elbeszélte, hogy a mocsarak virágzó telepekké változtak át és hogy három év óta egyetlen egy tüntetés sem volt az országban. Palesztina a Közelkelet legbékésebb állama. Ennek az abszolút nyugalomnak az az oka, hogy mindenki jólétben él. A zsidók maguk több mint hétmillió fontot adtak ki életnivójuk emelésére a világháború óta. A chalucok munkakészsége és lelkesedése olyan csodálatra méltó, hogy dícséretükre alig lehet szavakat találni. Sokat használt az ország fejlődésének az a politikai irányváltás, amelyet a zsidók az arabokkal szemben eszközöltek. Pedig nehez volt egy olyan országot, amelyben hatszázezer arab él, egy másik néphez, amelyik még egyáltalában nincsen a helyszínen, felépíteni.

Herbert Samuel annak a leszögezésével végezte beszédét, hogy a lépésről-lépésre való fejlődés sokkal megnyugtatóbb, mint a hirtelen és esetleg elhamarkodott államfejlesztés. Kijelenti, hogy nem ad három évet és Palesztina a Közelkelet legbefolyásosabb és legfejlettebb országa lesz.

A politikai rendőrség főnöke ártatlannak tartja Steigert

Leleplezték a hamisító vizsgálóbíró és irnokát. A Steger-per legnagyobb szenzációi

(Lemberg, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Steiger-per huszadik napja hozta ennek az izgalmas eseménynek legnagyobb szenzációját. A leMBERGI politikai rendőrség főnöke, Jan Sawitcki, aki Steigert szeptember ötödikén, nyomban a merénylet elkövetése után, Paszternák asszonnyal együtt kihallgatta, ma mint tanu kerekben kijelentette, hogy Lukomszki rendőrkormányzó és Paszternák asszony vallomása hamis. Paszternák a kihallgatások során nem jelentette ki határozottsággal, hogy látta, amint Steiger a bombát dobta, hanem csak néhány nap után tette ezt a kijelentését, amelyhez azonban később göresösen ragaszkodott, Lukomszki kormányzó pedig a nyomozást szándékosan hamis utra terelte és hogy neki kedvező eredményeket érjen el, provokációs módszereket vett igénybe.

Ezek a kijelentések hallatlan feltűnést keltettek a teremben, a vallomás híre azonnal kiszivárgott a városba, ahol óriási izgalmat okozott.

Sawitcki vallomása végén röviden összefoglalta véleményét a Steiger-esetről és ezeket jelentette ki:

— Steiger Lukomszki áldozata. Én a magam részéről ezt a fiatalembert teljesen ártatlannak tartom s az egész ügy nem egyéb egy lengyel Dreyfus-pernél.

Vallomása további részében Sawitcki súlyos vádakot emelt Rudka vizsgálóbíró és annak irnoka, Piotrowszki ellen is.

— Kijelenthetem, — szöve emelkedett hangon a politikai rendőrség főnöke — hogy én ugyanezeket, amiket itt elmondoztam, a vizsgálóbíró előtt is kijelentettem, azonban Rudka és Piotrowszki meghamisították a velem felvett jegyzőkönyvet és megváltoztatták az én vallomásomat. Nem akarom elmondani itt nyílt tárgyaláson, hogy ez hogy ment végbe és kérem a törvényszéket, hogy rendeljen el zárt tárgyalást, hogy ezeket is elmondhassam.

A bíróság holnap fog dönteni afölött, vajjon Sawitcki további vallomását nyílt, vagy zárt ülésen mondja-e el.

A pernek egy másik szenzációja az is, hogy a leMBERGI ügyesség rendeletére letartóztatták Kalauzek Mária cselédét, aki azt vallotta, hogy mint dr. Leon Reich cselédje, tud egy olyan tanácskozásról, amelybe bevonták Steiger apját, dr. Grek és több zsidó közéleti férfit. Ezen a tanácskozáson mindnyájan már úgy tárgyaltak, hogy Steiger elkövette a bombamerényletet. Tegnapi kihallgatásakor azonban Kalauzek kijelentette, hogy soha nem volt dr. Reichnél ez az összejövetel, amiről ő azért vallott hamisan, mert szidalmak és fenyegetések közben Rudka és Piotrowszki erre kényszerítették.

Azt hiszik, hogy e letartóztatás kapcsán még újabb elfogatások lesznek.

Az Uj Kelet a...
Szerkesztik:
Első szerkesztés
249 lel.
Az Uj Kelet a...
megjelt

Angliánai
sulyos és j...
mi cionisták

Kedd

5686.
Marchesvan 2
1925. nov. 10

más reális
utolsó napjai
tunk, amely
a sérelmes
mantikus érz

Az elmúlt
közvetlen köz
pet rendezett
visszatetszést
hazudtolása a
lékszünk rá,
sulyos zokszó
A cionista elk
nak látja és
amelyet nem
zetközi szerző
től és amely
béke gondolat
láttuk ki ezt
óni profétáink
tonai repülőte
pása lett voln
nak. A másik
tábornok kine
zójává. Ha a
osónes elégt
bornok kineve
fel a fojtott t

Az elmúlt
a felvilágosítá
Nem, Angliát
lata is annak
kenységet m
szerű éles sz
igazolják An
határos Sziri
ciák, akik ép
mint Anglia
helyzetben v
Damaskusz
akkor, amik
protektor ft
arabok teljes
nacionalisták
sen hatástal
messze a go
kesség vala
hogy Palesz
egyik vitéz
közében a
repülőtelepe
véletlen, hog
a közeli mu
Nekünk ross
most is vált
csak bizony
megegy. Bi
le fogják g
vagy utóbb
béke. De a
győzelemnél
nem lehet
az ország b
és egy egés

— Pana
lovagjai tí
Bukarestből

KÖZGAZDASÁG

Nemzetközi választottbírók dönt egy bukaresti valutaperben

Bucuresti-Bukarest, november 9. Tegnap egy nagyarányú valutaper tárgyalása kezdődött meg Bukarestben, amelyben nemzetközi döntőbírók itélkeznek. A bíróság elnöke dr. Weisz Fülöp a budapesti Kereskedelmi Bank vezérigazgatója, tagjai pedig dr. Dittler zürichi ügyvéd és Sanielevici a bukaresti Fortuna Bank igazgatója. A valutaper a zürichi Schweizerische Bankverein és a bukaresti Pincu Schuller bankház között áll fenn egy olyan valutadifferenciából kifolyólag, melynek összege több millió lejre rug. A döntőbírók a Banca Chrissoveloni helyiségében tartja ülését.

Bizony László előadása a kereskedelmi és iparkamarában. Előnk érdeklődés mellett tartotta meg előadását vasárnap délelőtt a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara dísztermében Bizony László, a „Középeurópai Lloyd“ főszerkesztője. Közgazdasági előadása főleg értékes megfigyeléseken alapult, amelyek összegezéséből eljutunk ahhoz a helyes uthoz, amely egyedül alkalmas arra, hogy az egyes, főleg szomszédos, tehát gazdaságilag egymásra utalt országok kémélyitsek és intenzívebb tegyék ipari és kereskedelmi relációikat. Egyaránt fontos ez Romániára és Magyarországra nézve, mert — és ezt igen érdekes statisztikákkal igazolja — e két ország termelési és fogyasztási szempontból egymásra vannak utalva. Ezeknek a szempontoknak figyelembevétele különösen most bírnak nagy fontossággal, miután a háboru utáni gazdasági káoszból egyre jobban haladunk a teljes konszolidáció felé, aminek elmaradhatatlan következménye egy román—magyar kereskedelmi szerződés megkötése.

Ötpengős lesz a legkisebb papírpénz Magyarországon. Budapesti jelentik: Budapesti pénzügyminiszter ma kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy az új magyar pénzrendszer szerint a legkisebb papírpénz az ötpengős bankjegy lesz. Ezenkívül 20, 50, 100 és 1000 pengős bankjegyek lesznek. Az új pénz nem részletesen, hanem a jövő év második felében egyszerre kerül forgalomba.

Lengyelországi gazdasági hírek Varsóból jelentik: A lengyelországi vasutak fejlesztése és új vasuti vonalak építése céljából egy washingtoni bankcsoport nagyobb kölcsönt fog a lengyel államvasutaknak folyósítani megfelelő biztosíték ellenében. — A lengyel dohányjövődék bérbeadása küszöbön áll. Az átvevő svájci pénzcsoport megbízottai a szerződés aláírására már Varsóba érkeztek. — A sómonopólium bérbeadása is programon van, erre angol és hollandi ajánlatokat is kapott a lengyel kormány. — Az ezévi lengyel komlótermés 60 százalékat teszi ki a tavalyinak és minőségileg is gyengébb, mert a sűrű esőzés a komlóültetvényeket egyes vidékeken teljesen tönkretette. A komlóárak per 50 kg.: nyers-áru prima 500, másodrendű 400 zloty. Export-áru 100—100 dollár. A sörgyáraknak még vannak régi készleteik s egyelőre tartózkodnak az új komló vásárlásától.

Angol világhiállítás Londonban. A kolozsvári angol konzulátus arról ertesít bennünket, hogy az 1926. évi angol birodalmi ipari és kereskedelmi árumintavásárt február 16—26 ig egyidőben Londonban és Birminghamban tartják meg. A látogatók több kedvezményben részesülnek, amire vonatkozólag bővebb felvilágosítást a konzulátus nyújt.

Végetért a csehországi textil munkások sztrájkja. Prágából jelentik: Az észak-csehországi textiliparban hetek óta tartó sztrájk, melyben 20 000 munkás vett részt, tegnap megegyezéssel végződött, amennyiben a munkaadók hajlandóknak mutatkoztak az eddigi hatszázalékos drágasági pótléket kilenc százalékra fellemleni. A munkát ma az összes üzemekben felveszik.

Életbeépett az új nemzetközi vasuti egyezmény. A CFR. vezérigazgatósága a

napokban küldte meg a kolozsvári üzletvezetőségnek azt a rendelkezését, amellyel november 1. hatállyal életbelépteti az új vasuti egyezményt, melyet Románia, Magyarország, Csehszlovákia kötöttek egymás között. Az egyezmény egyik igen fontos pontja az utánvételi-forgalom felvétele és a fuvardijak egymásközi utólagos elszámolása, miáltal megszűnik az a lehetetlen állapot, hogy a feladóégek előlegezzék a fuvardijakat. Az egyezmény szerint a fuvardijakat a vasutak egymásközi utólag számolják el mégpedig oly módon, hogy a saját valutában befizetett utánvételeket az egyes vasutak a határnál egy hivatalos kulcs szerint fizetik ki.

TÖZSDE

November 9-én

A lej: Zürichben 245.00, Párisban 11.70, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac szilárd, kevés bizalommal van a lej iránt.

Bécs 30.00—30.15, Prága 6.32—6.35, Budapest 330—332, Páris 8.45—8.50, Zürich 41.10—41.20, Newyork 212.00—213.00, London 1033—1035, Milánó 8.45—8.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.50, Amsterdam 208.75, Newyork 519.00, London 2515.20, Páris 2060.00, Milánó 2050.00, Prága 1537.50, Budapest 72.70, Belgrád 920.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 86.00, Bécs 73.15.

Bukarest. Devizák: Páris 8.45, Berlin —, London 1031, Newyork 212.75, Milánó 8.44, Zürich 41.15, Bécs 30.15, Prága 6.28, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 50.00, leva 1.51, török lira 122, font sterling 1025, francia frank 8.75, svájci frank 40.00, orosz lira 8.50, drachma 2.80, dinár 370, dollár 211.50, lengyel forint 33.00, osztrák schilling 29.50, magyar korona 29.00, cseh korona 6.25, belga frank 9.30, holland forint —.

Zongorák gyári lerakata, gyári árbán részlete is. **Sternberg,** — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Zsák Ponyva Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető **Albala Izsó** Timisoara Piata Traian No 10

Bármilyen viszketegséget és sömörö börbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet **Dr. Biró-féle Antrasol pasta.** Teljesen ártalmatlan! Ne fogadjon el mást! **1 tégely ára 30. lej.** Póztán 3 tégelyt 100 lejár: küldünk barmeatve. — Forrástár: dr. BIRÓ gyógyszer-tár, Cluj (Kolozsvár)

ben megérkezett Belgrádba. A nagy hírű vendégnek reggel nyolc órakor kellett volna megérkeznie, a budapesti gyorsvonat azonban Zimonyban órák hosszat kénytelen volt vesztegelni, mert előtte egy kisiklott tehervonat, megrongálta a pályatestet. A belgrádi opera vezetői, akik az állomáson várták Mascagnit, csak nagynehezen tudták meg, hogy mi történt, rögtön hajót akartak bérelni, hogy az olasz vendéget átszállítsák a Dunán a fővárosba. De a pályatestet közben sikerült helyreállítani és a gyorsvonat reggel nyolc óra helyett pont délben befutott a belgrádi állomásra. Mascagni a pályaudvarról a Pallas-szállóba ment, majd autón az operába hajtatott, ahol végignézte a Parasztbecsület próbáját.

— Szatmármegyében megkezdték a kisajátított földek parcellázását. Szatmárról jelentik: A szatmármegyei agrárbizottság ezen a héten kezdte meg a földosztáskor kisajátított földek parcellázását. Mint ismeretes, ezideig a kisajátított földek az új tulajdonosok csak egymás közötti megállapodás alapján gazdálkodtak, de a földek pontosan felmérve és kiosztva nem voltak. A mostani parcellázás a parasztság régi és sokszor sürgetett követelésére történik, amellyel a kormány be akarja váltani a parlamenti választások idején tett ígéreteit. A felmérési munkálatok befejezése után kerül csak sor a felosztott földek tulajdonjogának telekkönyvi rendezésére.

— Katasztrófális gátszakadás Angliában. Londonból jelentik: Wales északi részében gátszakadás következtében súlyos katasztrófa történt. Az Eigan-tó felduzzadt vizéből óriási tömeg mintegy harminc méternyi magasságból a völgybe zuhant és áttörte az ottlévő alumíniumgyár tetőzetét. Az alázuhanó víztömeg következtében a kazán felrobbant. A robbanás zaja felriaszította a lakosságot, úgy, hogy nagy részük még idejében védett helyre tudott menekülni. Így is tizenkilenc áldozata van a katasztrófának, hiszen pedig egyelőre az eltűntek között szerepelnek. Az áldozatok között van egy asszony, kilenc gyermekével együtt.

— A jasszi bölcsészeti fakultás tanárai a középiskolai törvényjavaslat ellen. Bukarestből jelentik: A jasszi egyetem bölcsészeti fakultásának tanári kara tegnapi ülésén tanulmányozás tárgyává tette a középiskolai törvényjavaslatot és azt sok pontban kifogásolta. Elhatározták, hogy tiltakozó emlékiratot készítenek, melyet előterjesztenek a minisztériumnak és amelyben kifejtik álláspontjukat.

— Betiltották a Független Diákszövetség lapját. Bukarestből jelentik: A hatóságok házkutatást tartottak a Független Diákok Szövetségénél, ahol több iratot lefoglaltak. A házkutatás kapcsolatban van azzal, hogy a fővárosi hadtestparancsnokság betiltotta a szövetség kiadásában megjelenő „Viata Universitara“ című lap megjelenését.

— A vasuti tisztviselők fizetéséből levonják az adóhátralékokat. Bukarestből jelentik: A vasuti vezérigazgatóság elhatározta, hogy a vasuti tisztviselők november elseji fizetéséből levonhatja az összes adóhátralékokat. Ez az intézkedés nagy elkeseredést keltett.

— Kártya klub, ahol a pénz nem számít. Budapestről jelentik: A kártyarazzikák során a detektívek nyomára jutottak egy titkos kártya-klubnak, amelyet sikerült is meglepni ép akkor, amikor tömve volt klubtagokkal. Az új klub Kispolgárok klubja néven működött a Bárkocis-utca egyik kétemeletes házában. A detektívek minden akadály nélkül jutottak be a klubhelyiségbe, amelynek közepén hosszú bakkasztal körül férfiak és hölgyek lesték óriási izgalom közepette a játék menetét. A detektívek megjelenésére csak fokozódott az izgalom, a szerencsejáték hívei annyira megzavarodtak, hogy a tétek eluntatásáról is megfeledkeztek. Így sikerült az egyik detektívnek lefoglalnia az asztalon lévő kártyát és téteket. A tétek közt volt egy pár, hogy egymondjuk már átjátszott cipő is. A cipőn kívül ékszerek, két nyakendő, három darab női fehérnemű és néhány bankjegy szerepelt mint tét s jutott így a rendőrség birtokába. A kártyaclub tagjai ellen megindították az eljárást és fejenként másfél millió korona pénzbüntetésre ítélték őket.

* Purgó az ideális hashajtó.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy Clujon **Str. Gh. Bariju (v. Malom-u.) 14. szám alatt saját házámban levő orth. kóser éttermem**

a kerthelyiségből beköltözve, **télihelyiségemben továbbra is üzembem van.** Abonomákat és lakodalm rendezését a már elismert előnyös árban vállalok. További szives párfogást kér **Léb Simon**

Halló 8-77 Unio gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautókat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. **Hallo 8-77**

A Hag

Haggibbor—N (2) és Fleische döntetlenül me gibbon tov

(Cluj-Koloz tudósítójától.) mtködést kifejt enyedi TK teg rendezett ideális feltűnő modern felül a kolozsv kiváló együttesé tésége, illetőleg Haggibbor 5 tar a jóképességű után 7:0 (2: aratott.

A Haggibbor lelkes, odaadó é igyekezett ellene az I. féléld 30. ban kifulladt a nem volt képes győzelmét megak Sámson—Wese zweig—Rimocz Rosenfeld külön játékok produkál jaival a nagyszá váltotta ki.

Az első féléld magára a keske szorítkozik. A 2 nerét a Rimocz ejti. A 39. perc közelről rugja a

A második f és lelkes táma vuosan védő Sá mentenek. A cen nagyszerű játék csatársort, amelyz tust egymásközi a gólokat. Flei a második féléld ból Reményi ru ben Fleischer e védelmén és a 1 kezű felső sarkál NTK most tel Fahu rug kapás végül a 43. per Reményi állítja.

A győztes c centerhalf poszt nagyszerű kvali koznak ki. A ca dig — a gólhel és kihazsnálása Fahu, Wesel, főerősségeit. Ut tetni tudta Ros

Az NTK cs mán játéka érd játékból még k elsőosztályu csa fair, sima lefoly vetségi bíró vez

Mérkőzés ut szervezettek a H vendégül, amely esti órákban ér

KKASE—V gyobb érdeklő papirformának zódott. A papir folyásának, mer lett volna reális lelkesen és nag és egységesebb Victoria volt a percben Mattai lapdából a vez ugyancsak sza egyenlit ki. A itél a kiválóan

SPORT

A Haggibbor győzelme Nagyenyeden

Haggibbor—NTK 7:0 (2:0) Reményi (4), Fahn (2) és Fleischer a góllövők. — A KKASE eldöntetlenül mérkőzött a Victoriával. A Haggibbor tovább vezet a bajnokságban

(Cluj-Kolozsvár, november 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik legjobb és legszebb sportmüködést kifejtő vidéki sportegyesületünk, a Nagyenyedi TK tegnap délután propaganda-mérkőzést rendezett ideális fekvésű és vidéki viszonylatokban feltűnő modernül felszerelt pályáján, amelyre ellenfelül a kolozsvári bajnokságban vezető Haggibbor kiváló együttesét költötte le. Néhány játékos betegsége, illetőleg másoldalu elfoglaltsága miatt a Haggibbor 5 tartalékkal szerepelt Nagyenyeden és a jóképességű NTK fölött szép és nívós játék után 7:0 (2:0) arányban fölünyes győzelmet aratott.

A Haggibbor technikai fensőbbiségét az NTK lelkes, odaadó és hihetetlenül szorgalmas játékkal igyekezett ellensúlyozni és sikerült is a mérkőzés az I. félidő 30. percéig nyitná tenf. Ekkor azonban kifulladt a csapat és a második félidőben már nem volt képes a kolozsvári csapat nagy gólarányú győzelmét megakadályozni. A Haggibbor együttese: Sámson—Wesel, Moskovitz—Virág, Klein, Baumzweig—Rimóczy, Fleischer, Fahn, Reményi, Rosenfeld különösen a második félidőben iskolajátékot produkált és tetszetős akcióval, mesés góljaival a nagyszámu közönség általános elismerését váltotta ki.

Az első félidőben a Haggibbor nehezen talál magára a keskeny pályán és sokszor védekezésre szorítkozik. A 26. percben Reményi ivelt kornerét a Rimóczytól szorongatott kapus a hálóba ejti. A 39. percben Fahn szöktetéséből Reményi közelről rugja a Haggibbor második gólját.

A második félidő első felében az NTK sokat és lelkesen támad, de a védelem, különösen a bravuros védő Sámson kapus és Wesel biztosan mentenek. A centerhalf posztján brilirozó Klein nagyszerű játékával lassan támadásba dobja a csatársort, amelynek tagjai megtalálva a kontaktust egymásközött, kénye-kedvük szerint rugják a gólokat. Fleischer szöktetéséből Fahn rugja a második félidő első gólját. Utána Fahn passzából Reményi rugja a negyedik gólt. A 31. percben Fleischer egyedül dolgozza át magát az NTK védelmén és a 16-os vonal sarkáról a kapu ellenkező felső sarkába a nap legszebb gólját lövi. Az NTK most teljesen összeroppan, a 37. percben Fahn rug kapásból egy pompás sarok gólt, míg végül a 43. percben Fahn átadásától a termékeny Reményi állítja be a végeredményt.

A győztes csapat és a mezőny legjobbjá a centerhalf posztján debütáló Klein volt, akinek nagyszerű kvalitásai egyre ígéretesebben bontakoznak ki. A csatársorban Reményi — mint mindig — a gólhelyzetek nagyszerű megteremtésével és kihasználásával excellált. Méltó partnere volt Fahn, Wesel, Virág és Sámson képezték a csapat főerőségeit. Utóbbi bravuros robinzonádjával feledtetni tudta Rosenfeldet.

Az NTK csapatából Fenke, Székely és Kálmán játéka érdemel említést elsősorban. A csapat játékából még hiányzik a rutin és a technika, amely elsőosztályú csapatok méltó ellenfelévé avatná. A fair, sima lefolyású mérkőzést Kasztner Rezső szövetségi bíró vezette.

Mérkőzés után a nagyenyedi Aviva és Barisszia-szervezetek a Haggibbor tagjait teadélutánon látták vendégül, amely a legmelegebb hangulatban a késő esti órákban ért véget.

Küzdelm a bajnokságér

KKASE—Victoria 1:1 (0:1). A nap legnagyobb érdeklődéssel kísért bajnoki mérkőzése a papírfornálnak megfelelően eldöntetlenül végződött. A papírfornálnak, de nem a mérkőzés lefolyásának, mert annak alajján a KKKSE győzelme lett volna realis és valószerű. A kereskedőcsapat lelkesen és nagy elánal játsza, határozottan a jobb és egységesebb csapat benyomását keltette, bár a Victoria volt a technikailag fensőségesebb. A 27. percben Mattnach fejeli egy szabadrugásból kapott lapdából a vezető gólt, amelyet a második félidőben ugyancsak szabadrugásból kifolyólag Kiss Anti egyenlített ki. A 32. percben hands miatt tizenegyest ítélt a kiválóan bírasskódó Jakobi Ernő a KKASE

ellen. A rugás előtt Krieshoffer szabályellenesen elhagyja a kaput, mire Jakobi sipjába fúj. A sipszó pillanatában a labda a hálóba megy. A bíró természetesen megismételteti a tizenegyest, amelyet Krieshoffer kivéd. Így a derby eldöntetlenül végződött és egy-egy értékes ponthoz juttatta a küzdő feleket.

Universitatea—RMS 3:0 (1:0). Az egyetemi csapat jobb volt és Hatiegan, Giurgiu és Blaj góljaival biztosan és megérdemelten győzött.

KAC—Academia 3:0 (2:0). Mindkét csapat tartalékoltan játszódtott és így a játék alacsony nívón mozgott. Heim (2) és Batrin rugják a KAC góljait, Bíró Dordea.

A bajnokság állása

	játszott	győzött	eldöntetl.	vesztett	adott gólt	kapott gólt	pontszám
1. Haggibbor	6	5	1	—	18	4	11
2. KKASE	7	4	2	1	13	7	10
3. CFR	6	4	—	2	13	10	8
4. Victoria	4	2	2	—	5	1	6
5. Universitatea	3	2	1	—	7	1	5
6. Husos	5	2	1	2	8	13	5
7. RMS	7	2	1	4	10	14	5
8. KAC	6	1	2	3	10	12	4
9. Academia	3	—	—	3	3	11	—
10. KMTE	6	—	—	6	3	17	—

Külföldi eredmények:

Basel. Svájc—Ausztria 2:0 (1:0). A gyöngén összeállított osztrák csapat veresége előrelátható volt.

Budapest. Olaszország—Magyarország 1:1 (1:0). A magyar futballsport visszaesésére szomorú fényt vet a most teljesen letört és a jugoszlávokat nehezen verő olasz csapat ellen nehezen kicsikart eredmény.

A vezető gólt Cevenini beadásából Della Valle fejeli, a második félidőben a Rászó elfaultolásért megítélt tizenegyesből Molnár egyenlített. Bíró Slavick (Páris).

Kérje mindenütt a híres **Horniman angol teát**

Vezérképviselőt és lerakat: **Otto și Alfréd Herzog, Societate Anonimă București, Pasagiul Comedia No 2.**

10.000

vevő októberben győződött meg, hogy a **szövetek, vászna, selymek** még a gyári árnál is sokkal olcsóbbak

Heller, Weisz & Molnár

hatóságilag engedélyezett

végeladásán.

Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Siessen most vásárolni, míg a készlet tart!

d'Orsay parfumeur

17, rue de la Paix — PARIS

G A N I K A

Essence de l'Inde mystérieuse

Párisi kreációk!

★
Legpraktikusabbak és legizlésesebbek.

★
Kérje a nagyobb üzletekben.

Egros lerakat **A. G. B. București, St. Carol 70.**

ember 10
ezdődött meg
Weisz Fülöp
véd és Sanie-
bankverein és
l kifolyólag,
helyiségében
üzletveze-
llyel novem-
vasuti egyez-
rszág, Cseh-
Az egyez-
z utánvételi-
egymásközti
szűnik az a
gek előlegez-
ny szerint a
özött utólag
hogy a saját
et az egyes
kulos szerint
11.70, Buda-
vés bizalommal
—6:35, Buda-
Zürich 41:10—
London 1033—
50, Amszterdam
2515:20, Páris
1537:50, Buda-
arest 245:00—
8:45, Berlin
12:75, Milanó
Prága 6:28,
n 790, német
lira 122, font
svájci frank
2:80, dinár
38:00, osztrák
0, cseh korona
nt —.
kata, gyári ár-
re is. **Stern-**
Oradea-Mare,
ele Ferdinand
ü célokra
beszerezhet ő
Izsó
an No 10
SSSSSS
gséget
ny részén,
megszüntet
pasta.
on el mást!
lej.
aldünk bér-
gyógyszer
SSSSSS
ra is üzembn
leb Simon
lo 8-77

APRÓHIRDETÉSEK

gyermek kórháznál egy sző 3-4, vastagabb betűve 8 lej. Leg-
 gysőbb apróhirdetés 30 lej, állatkeresőknek 30% kedvezmény
 Apróhirdetések díja előrefizetésű

Kereskedelmi utazók
Berkovicsné כשר ארטה vendéglője,
Oradea-Mare,
 Str. Nicolai Jorga (Zöldfa-utca) 19.
 Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Utazók figyelmébe. Ho-
 tel Central Hatég, orth.
 késer vendéglő és szálló a
 vezetést átvette. S íves
 pártfogást kér Dávid Leo-
 pold. 179

Két vagy háromszobás
 modern lakást keresek,
 lehetőleg belterületen. —
 Megkereséseket kémsür-
 gösen Tibor Denes szer-
 kesztő nevére a lap ki-
 adó ába. 168

Nyomdák!
Könyv-
kötészetek!
Fűződrótot
 minden számban és
 mennyiségben szállít
 gyári áron a Tip.
Frustrnitas
 Cluj, Str. Baron L.
 Pop 10. Ajánlattal
 szívesen szolgálunk.
 Nagyobb tételűl
 vidékre is utazunk.

Naponta friss bivalytej
 kapható, házhoz szállítva
 is. Schwartzné, Rudolf-
 ut 36.

Menyasszonyok!
 Izléses ajándéktár-
 gyak. Brillians ék-
 szerek. Diszmutár-
 gyak. Jeggyűrűk.
 Divatos függők.
 Arany karórák

**És bármilyen ékszer- és óráru-
 szoldáraton, dus választékban talál!**

LÖBLÁKOS
 ékszerésznél, Cluj, Ca. Reg. Ferdinand
 16. Szemben a Renaissance áruházzal

Timişiana
 Banca de credit și economii S. A.
 Secția Deviselor — **Timișoara.**

A Tordai Sörgyár Rt.
 különleges gyártmánya, a

Lux-sör

a létező legjobb sörkülönleges-
 ség, forgalomba került és min-
 den jobb helyiségben kapható.

Különleges Kiváló Izzólatos

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ
A színházi iroda közleménye

Rosé-kvartett csütörtöki hangversenye. Ilyen
 rendkívüli zenei esemény esztendőnk óta nem ki-
 alakozott Kolozsvárott, mint amilyen a Rosé-
 kvartett csütörtöki hangversenye lesz. A Rosé-
 kvartett egész Európában a legelső, ez kétségtelen
 nem vonható tény, mert mindegyik, ahol hangver-
 senyt adnak, a hangversenytermek zsúfolásig meg-
 telnek és a sajtó csak a legnagyobb elragadtatás
 hangján ír róluk. A csütörtöki hangverseny lesz az
 első, amit a Rosé-kvartett ad Kolozsváron és oly
 gazdag műsort hoz magával, melyet a laikusoktól a
 legképzettebb zeneészig kell, hogy mindenki élvez-
 zen. A helyi árák aránylag olcsók lesznek. A vidék
 ról jött távirafti jegyrendelést a pénztár fentartja a
 koncert n-pjának délután 5 órájáig.

**Peer Gynt — olcsó helyárakkal, esti elő-
 adásban.** Kedden este a hatalmas sikert aratott
 Peer Gynt, Ibsen csodálatos drámai költeménye
 kerül ismét színre. Természetesen ezt az előadást
 is a premier eredeti szereposztásában adják.

Masa pénzt keres. Verneni végtelen kedves
 vizjátékának a Masa-pénzt keresnek pénteken
 este lesz a bemutató előadása. Párisban, Berlin
 ben, Budapesten hatalmas sikert aratott végtelen-
 nül kedves humorával és érzelmesen felépített törté-
 netével. Masát Neményi fogja játszani, partnerei
 lesznek Honokay Forgács, Kemény, Leóvey, Déry,
 Virág, Ujváry.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Peer Gynt. (Hatodszor. Esti előadás leszál-
 litott helyárakkal. Kezdeté 8 órakor. Előadás
 kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.
 Sorozatszám 101.)

Sze da: Boccaccio. (Operett-repriz, új szereposztás-
 sal. Karácsonyi li fellépésével. Premier-
 bérlet 16 sz. Sorozatszám 102.)

Csütörtök: A Rosé kvartett hangversenye. (Kez-
 dete 8 órakor. Általános bérletszámában.
 Felemelt helyárakkal Hangverseny kezdetén
 a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozat-
 szám 104)

Péntek: Masa pénzt keres. (Ujdonság először. Ne-
 ményi Lilivel. Premier-bérlet 17 szám. So-
 rozatszám 105)

Szombat délután 4 órakor: Lisler Fanny, (Operett-
 ujdonság kilencdszer. Lengyel Irén fellépé-
 tével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 106)

Szombat este 8 órakor: Masa pénzt keres, (Má-
 sodszor. Neményi Lilivel. Napi bérlet 37
 sz. A. Sorozatszám 107.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Ezüstszírály. (Leszál-
 litott helyárakkal. Karácsonyi lilivel. A
 László Andor mulató jelenetét Puskás Béla
 és zenekara hiszi. Sorozatszám 108.)

Vasárnap délután 6 órakor: Masa pénzt keres.
 (Harmadszor. Neményi Lilivel. Rendes hely-
 árakkal. Sorozatszám 109.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A Cárnök. (Poór
 Lilivel. Bérletszámában. Sorozatszám 110.)

Hétfő: Masa pénzt keres. (Negyedszer. Napi bér-
 let: 38 sz. B. Sorozatszám 111)

Kedden este 8 órakor: Csöndélet. (Molnár Ferenc

uj egyfelvonásos. Először.) Utána: Botosi-
 náta doktor. (Moliere-repriz. Premier-bérlet
 18 sz. Sorozatszám 103.

Kedden este 10 kor: Ötörai vendég. (Maximilian
 román szántársulatának vendégjátéka. Emelt
 helyárakkal. Sorozatszám 112.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Urania-mozgó. Kedd, szerda
 és csütörtök, november 10, 11 és 12. „Quo Vadis“
 A római korszak monumentális látkép. 10 felvo-
 násban. Főszerepben Emil Jannings. Művészi ren-
 dező: Gabriellio d'Annunzio. Technikai rendező:
 Georg Jacoby. Rendes helyárak.

Apollo-mozgó. Kedd, november 10. „Japán
 virága“. Szenzációs büntetői dráma, a japánok éle-
 téből 6 felvonásban. Főszerepben az ismert német
 filmművész: Ellen Richter.

Szerda és csütörtök november 11 és 12. „A
 megélhetésért“. Szenzációs kalandor dráma, 5 nagy
 felvonásban. Főszerepben Emy Wellen.

Telefon 446

SINGER

Piaja Reg. Ferdinand 66. (Főter)
 Targu Mares.

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizes és
 brachetlis üvegek, valamint min-
 denféle gumik gyári raktára.
 Üvegnyedezés. Régi fejek át-
 öntése a legelőnyösebb árbán.

**Hölgyeim! A legújabb 300lejtől,
 filc modellek**

"IDEAL"

bármely ujdonságok **450 lej**, egyedül az

kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-
 áruházzal szemben).

Átalakít és formál 48 óra alatt.

TEASKANNA
 piros

tartalomdús és igen zamatos,
 legfinomabb aratású tiszta
 Indo-Ceylon
 teakeverék, erősebb felöntésnél
 tejszínnel, enyhébb felöntésnél
 anélkül igen ajánlatos.

Állandóan szállítunk

azonnal vagontételekben bármily mennyiségű
 lupényi, petrosényi, dió-, akna-, darabos és por
szenei, darabos kelesztő, kátrányt
 valamint egeresvidéki és más különböző caloriá-
 val bíró fekete fényű szeneit, barna szeneit és
 faszenet a legolcsóbb napi áron. Sziléziai és
 csehszlovák szalon szeneket és kokszt. **Kér-
 jen árajánlatot.**

Reck Jenő és Társa cég, Cluj,
 Strada Baba Novac 8. (volt Bethlen-utca) ahol
 detailban is árulnak.

Hirdessen az Uj Keletben

szervezőség
 hivatali és ny
 Kolozsvár, S
 Sp. (Brassai
 Szerke
 kiadóhivatal
 Sz. Sz. —
 kiadóhivatal
 Kézírtó
 szék vize

1925 november

**Az
 sána
 C**

(Cluj-Kolozsv
 tudósítójától.) S
 elmult, amikor
 loda folyosóján
 ruhában és én r
 ben. Mind a ke
 szura nyuló per
 se tudta, vajjon
 antiszemitizmus
 nitóban jött és
 lozsváron.

A névjegye
 kérdezte meg C
 fogadni egy pro
 társát.

Ön meg

Egyszerre fe
 ajtaja s kollégám
 ki a folyosóra.

— Kérem —
 professzor ur haj
 feltételt kötött
 hajtja magát, ne
 rögtön kérdez.

Gyorsan rende
 valókat és a kérd
 a különös kikötés
 tottam:

— Rendben v
 Kisérom széle
 totta nevemet a
 — Redactor d
 Egyszerre ber
 Cuza professzor s
 kara. Meghajtotta
 tem körül. Mint
 mennyien étemes
 züket. És akko
 furcsa feltétel jel

Nem volt szá
 legyenek kénytel
 zsidóval.

Cuza professz
 feje erősen kopas
 a nyárspolgár n
 nyájas, barátságos
 áll a testőr pozá
 des, bozontos fel
 forradásos heg.
 karját összefonja
 vashól egy akko
 godtan agyon leh
 Dr. Román Valé
 delmi Liga erdély
 és az egész beszé
 Bălăuța az „Infr
 megnyugtatóan s
 akik szívesen és
 elakadok a román
 leültet székével s

— Domnule
 evreu.
 — Da, est jic
 En is tudomá
 gyok. Igyekeztem
 álláspontot.
 — Egy olya
 mondottam — a
 zsidókérdés van é
 legsürgősebb meg